Kristigs Wehstnesis.

Populari sinisks garigs laikraksts.

Isnahk katra mehnescha pirmâ treschdeenâ un maksà peesuhtot ar wiseem peelikumeem — 12 mehnescha noschu peelikumi, 12 peelikumi leeleem un 24 peelikumi behrneem („Labà Wehsts“) — pa gadu 1 rbli, bes noschu peelikuma pa gadu 75 kap., pa 1/2 gadu 40 kap.; nepeesuhtot (ari isdalamâs weetâs) bes behrnu peelikumeem, bet ar noschu peelikumu 80 kap. par gadu. Par isdalamàm weetàm uskkata tàs, kur 3, 6, 9 waj 12 eks. pastellè us weenu adresi. — Sludinajumi 10 kap. sihtrakstu rindina. — Peelikums „Labà Wehsts“ par sewi maksà us gadu weena pa pastu 55 kap., wairakas us weenu adresi 35 kap.

Redakzijas un ekspedizijas adrese: П. Лауберту, г. Виндава, Курл. губ. **Neapdrosch. wehstules:** P. Laubertam Wentspilî.

№ 12. **Treschdeenâ, 6. dezembrî 1906.** **Isnahk 1. gadu.**

Gada beigâs.

Weselu gasu gadu „Kristigs Wehstnesis“ ir apmeklejis sawu draugu sehtinas, nesis sinas un teizis droschi to, ko par labu atsinis un nu atkal winsch auj kahjas, lai waretu staigat mihļos, parastos zeliņus un miht labi pasihstamos teziņus — nebuhs leeki un buhs godigi un taisni, pirms jaunu gadu sahk, drusku parunatees par bijuscho un nahkoscho ar saweem draugeem.

Gruhtâ un kritiskâ laikâ „Kristigs Wehstnesis“ usfahka sawu gaitu. Leels, warens wilnis sahka gahstees pret kristigumu un Deewu — un wisas sluhschas wehràs waļâ ... Un taisni tai laikâ apklusa kahda spehziga sauzeja balss ... Waj lai nu ļautu schim wilnim meerigi pluhst tahļak? Atteezotees us „Kristigu Wehstnesi“, droschi tas buhtu notizis, ja tas, kam „zeļi wisâs weetâs, kam netruhkst padoma“, nebuhtu pats metis skateenu no Augscheenes us scho wilni. Brihwais wahrds, slimiba, ari zilweki, kas „domaja ļaunu darit“, bet kuru padomu Deews „ir par labu greesis“, lai neatleekamais darbs tiktu darits — bij tas, kas lika „Kristigam Wehstnesim“ postees zeļâ. Un winsch gahja un upureja daschu ko, kas wiņam bij tik mihļsch un dahrgs, gan deemschehl daschu labu reisi nopuhsdamees un jautadams ... Mas winu saprata un winsch pats wisu nesaprata un nesaprot wehl tagad ... Bet Deews atdarija durwis un paschkihra zeļu — draugu un labwehļu, lihdsstrahdneeku un abonentu radàs nezereti.

Pret leelo, wareno wilni „Kristigs Wehstnesis“ ir sahzis zelt walni sewischķi raksteenâ „Pasaule bes dsihwà Deewa“. Pestischanaswehsti winsch sludinajis eeejoschi raksteenâ „Deews un zilweks“ un masajos traktatos, kas nodrukati „Labâ Wehstî (leeleem)“. Neteeschi pestischanaswehsts ir sludinata wiszaur lapu. Ari „Ewangelijuma Dseesmas“ buhs darijuschas schai sinâ sawu daļu. Kristigi deenasjautajumi ir pahrrunati nepahrprotamâ walodâ gandrihs katrâ numurâ. Par peemehru pats pirmais raksts, tad „Kura tiziba ta pareisakà?“ „Kas mums, kas tizam Kristum, tagad jadara?“ „Kur ir mans pestischanaszeļsch?“ „Skaņudseesmas, waj misionesdseesmas?“ „Torejs — Aleksandrs.“ „Seme, Seme.“

Us kahda drauga aisrahdijumu radàs „Labà Wehsts“ (behrneem), kas, kà israhdas, ir ļoti laikâ, lai buhtu warens lihdseklis swehtdeenasskolas darbâ.

„Labà Wehsts“ (leeleem) ir nenoleedsami laba sawam mehrķim, bet par schehlumu schis mehrķis wehl mas pasihstams — tas ir, isplatit kristigu laikrakstiņu, kuram nebuhtu kahdas tizibasschķiras fanatiskas nokrahsas, kas sludinatu pestischanaswehsti un maksatu tikai daschas kapeikas, isplatit to, newis suhtot pa pastu, bet gan peenesot klaht, mahjâs, un lihds ar peeneschanu „teizot wahrdiņu par Jesu“. Lai gan „Kristigs Wehstnesis“ no sawas puses nahza ar maksu sewischķi preti, tomehr schì ideja wehl newar un newar eesaknotees un no tàs isaugt — darbs. Warbuht Deews leek no sehtàs sehklas auglim rastees nahkoschâ gadâ! Kà leekas, daschi scho ideju isweд teeschamibâ, isplatidami „Kristigu Wehstnesi“. Naw smahdejami, jo „Kristigs Wehstnesis“ jau ari naw fanatiska lapa un maksà tikai masu naudiņu.

Garam ejot jaaisrahda ari, ka „Kristigs Wehstnesis“ ir diwis wairak ne kà gada sahkumâ folijis — „Labo Wehsti behrneem“ pasta abonenteem pa to paschu awises maksu.

Atteezotees us darba beedreem — awischneekeem „Kristigo Wehstnesi“ Deews ir pasargajis no raknaschanàs pa zitu ļauschu katlineem. Klusi gan winsch ir preezajees, kad ziti zehla un slaweja dahrgo Pestitaju, un noskumis, kad Pestitaja tehls tika apehnots, bet spreest winsch neusdroschinajàs, labi sinadams, ka „ari tahrps lokas, kad tam wirsû min“ un „wislehnakais suns sanikojàs un eekosch, kad tam pastahwigi ar eesmu baksta ribâs.“ Tomehr „swehtigi ir tee, kas meeru tur, jo tee taps saukti Deewa behrni.“ Katram sawa dahwana, katram sawa weiksme.

Un nu, ko nesis „Kristigs Wehstnesis“ sawâ somâ nahkoschâ gadâ? Tà kà tas „leelais, warenais wilnis“ ir zaur Wiswarenà roku us laiziņu drusku apturets, tad

„Kriſtigs Wehſtneſis“ nahkoſchâ gadâ grib ſewiſchku uſmanibu peegreeſt wehſturei gan drauoſchu, gan miſiones wehſturei, kalpinadams winu, newis kahdai tizibasſchķirai — uſ tà kautko ſchinî Swehta Gara laikmetâ, kur wiſeem tizigeem ſatop „weeneem“, brahleem un mahſàm eekſch Kriſtus, winam nemaſ ſirds neneſas — bet gan mehginadams rahdit wehſturê wareno, dſihwo Deewu un Deewa zilwezeswadibu, kur tizibasſchķira un zilweks ir tikai materials, weela leelajai Deewa nama buhwei. Saprotams, wispahri „Kriſtigs Wehſtneſis“ paliks uſtizigs ſawai programai. Ari nahkoſchâ gadâ winſch arween leegi aiſkahrs uſ ſawas kokles peſtiſchanaswehſts maigo ſtihgu un ſtrahdàs arween tahlak pee eeſahktà wakna darba. Tomehr par to netehreſim wahrdus.

Gadu „Kriſtigs Wehſtneſis“ ir bijis weeſis ſawu draugu mahjâs. Tagad winſch wairs nedrihkſt winâs eeeet beſ ſewiſchkas atkaujas. Leegi winſch atkal peekauwè pee ſawu draugu durwim un klauſas uſ ſauzeenu: „Eekſchâ! Nahz uſ 1907. gadu!“

Roku ſneegdams uſ ſatikſchanos, „Kriſtigs Wehſtneſis“ gada beigâs wehl uſaizina ſawus draugus lihdſ ar winu noleek paſemigi galwu ta Wiswarenà preekſchâ, aiſihtees un ſazit:

Lihdſ ſchejeenei ar ſchehlaſtibu
Tas Kungs muhs wiſus wadijis;
Lihdſ ſchejeenei ar uſtizibu
Winſch muhs kâ behrnus paneſis.
Par to lai katrâ brihtinâ
Tik Winam gods un teikſchana!

„Regem habemus“.

No Otto Funke.

(Beigas).

Zits laikmets atkal ne kâ 15. gadu ſimtenis teek no atradumeem un iſgudrojumeem pahrwaldits: Drukas mahkſlas iſgudroſchana, Amerikas atraſchana, juhras zeka atraſchana uſ Indiju un t. t. neſa milſigas ſadſihwes pahrgroſibas. Jauna paſaule atklahjàs wezàs eekſcheenê. Un pateeſi — wini notikumi atſtahj dſiku, neiſdſehſchamu eeſpaidu ari uſ muhſu deenàm. Nemſim muhſu gadu ſimteni. Kâ laiki groſas, to mums wehſta katrs laikraksts. Nemſim par peemehru laikraksta lapu no 1848. 1870. un no 1890. gada. Tikai 20 gadu ſtarpa, neweena zilweka muhſchs neguk ſtarp ſchim lapàm. Tomehr katra lapa mums rahda pawiſam zitadu laiku. 1848. gadâ wiſas tautas ſauza pehz politiſkas brihwibas, domaja, kâ tur ir paſaules dſeedinaſchana. Dabuja ari kahroto brihwibu. 1870. gadâ Wahzu tauta zentàs dibinat zeetu, ſaweenotu walſti un dabuja daudſ labaku ne kâ domaja. Ta, nu jadomà, laimes wirsgalâ. Nu ja! Laſi tikai weenu lapu no 1890. gada un ir atkal weena pawiſam jauna paſaule eeſpeeduſès wezajâ laimes walſtibâ. Un nebuht kahda eepreezinoſcha. Sozialais dſihwes jautajeens nodarbinaja wiſus, no ſirſta lihdſ ſemes arajam. Rewoluzionarà kuſtiba draudeja apriht brihwibu un pat walſti. Un kas no ta buhs? Laiks rahdis, ka ari tam naw uſſpeeſts muhſchibas ſeegelis.

Tà aiſtek laiki un zilweki lihdſ ar wineem. Bet pahri par paſaules trokſchneem un drupàm, pahri par wiſeem ſadſihwes wilneem pazelas kâ muſchigi nekuſtinama klints Nazareeſcha zeltais peſtiſchanas altaris. Pehz wiſaz ſteigſchanàs un ſkreeſchanas, trakoſchanas un krahkſchanas, gawilèm un aſaràm nahks zilweze atkal pee Kriſtus, meklès glahbſchanu un dſeedinaſchanu. Tà tas ir bijis un tà tas buhs. „Siloas uhdens, tas kluſam tek.“ Wina weetu newar iſpildit nekas, kas paſaulê un kas no paſaules. Brihniſchkais ſauzeens: „Nahzeet pee manis wiſi behdigi un gruhtſirdigi!“ tas nekad newar noſuſt paſaules wilnu krahkſchanâ. Kapehz ne? Tapehz ne, ka eekſch Jeſus Kriſtus muhſchiba ir parahdita klahteſoſchâ laikâ, Deewiba zilwezê, tas, kas zilwezi dara par to, kam winai jabuht.

Deeſgan! Wezais praweeſchu wahrds: „Wini nahks raudadami un luhgdami un redſès, eekſch ka wini duhruſchi“ peedſihwos lihdſ ar gadu mainu jaunas peepildiſchanàs. Un kur peepildiſees ſchis praweeſchojums, tur winſch buhs, kas jau weenmehr bijis: tautu atdſimſchana. Tee, kas ar Jeſu ſtahw dſihwâ, perſonigâ ſakarâ, ar ilgoſchanos gaida tàs deenas atſpihdeſchanu, par kuru Deews pats ir ſazijis: „Wiſas paſaules walſtis ir dotas muhſu Kungam un Winſch tàs waldis no muhſchibas uſ muhſchibu. Wiſs kam ween dwaſcha, to Kungu lai teiz!“

Tulkojis Arw. Eichmanis.

Tu neeſi welti tizejis.

Tu neeſi welti tizejis,
Tu neeſi welti luhdſis,
Kaut behru ratos ſirgu tu
Pret paſcha gribu juhdſis.
Aiſ kapa dſihwe nebeidſas —
Neweens to beigt naw ſpehjis —
Aiſ kapa wiſa muhſchiba,
Aiſ kapa pkauj, ko ſehjis.

Ja dahrſinſch tas bij labi kopts,
Ko drauga roka lehja,
Waj Dahrſneeks ſaukt uſ atduſu,
Tad draugu newareja?
Preekſch drauga wiſu labako
Tu luhdſi, tizot droſchi —
Tu zihnees wehl, winſch oſtâ jau,
Kur wehtru naw,
Kur preeks pluhſt nemitoſchi!

Tu neeſi welti tizejis,
Tu neeſi welti luhdſis,
Kaut behru ratos ſirgu tu,
Pret paſcha gribu juhdſis!

P. Lauberts.

Turpinajums 3. lapas pusê.

Pee E. L. kapa.

Kà semes seeds un puke nowihtuse
Starp rosèm sahrkâ bahla dusi,
Pehz zeloschanas, semesgruhtibàm
Ap tewi mahjo debessabats klusi.
Gars lidojis us Tehwa mahjas pusi,
Nu atraisits un brihws no zeeschanàm.
Waj ta bij mirschana? Nè uswara, ko sweiz,
Kad karsch ir beigts un pehdju zihnu weiz . . .

Draugs atstahtais nu stahw pee kapa malas
Un luhkojas, kur nosuhd laimes salas,
Un migla zelas, krehslas, ehnas dsimst.
Ir seedons projam, lakstigalas
Wairs nepogos pee salas upes malas —
Kas bija mihlsch un dahrgs, tas kapâ grimst . . .
Waj gan? — Nè, tiksitees, kad ausis jaunais rihts,
Un tas jau aust, aust wehl kà miglâ tihts.

Tik ihsu brihdi zelsch jums kopâ gahja,
Kad peenahks schkirschanàs, sirds sinat nesinaja,
Nu zela juhtis tagad sihmè krusts . . .
Tik ihsu brihdi — Engels laipni mahja,
To Tehws us mahjàm mihli aizinaja,
Bij deesgan zelots, deesgan sahpju justs.
Nu jaschkiràs, nu draugs tew weenam eet,
Lihds wakars tuwosees un dsihwessaule reet.

K. Sprogis.

Jaunibai.

Akrostika Sch. Kalnina.

Jaunekli un jaunawa, waj esi
Atdewees tu sawam Glahbejam?
Ustizigs waj gribi Winam palikt,
Nebihtees no zihnàm, gruhtibàm?
Ihsto preeku, pateesigo laimi
Baudit war pee Pestitaja sirds.
Atmet wisu, kas ween tewi kawè —
Ihstais mehrkis Debesis tik mirds!

* * *

Prom, tahlu ais deenischkas dsihwes,
Tur laimi paredsu jau,
Turp nesas mans prahts, tur mans mehrkis,
Tur skumju un asaru naw.
Lai paleek pasaulespreeki
Es winus wairs negribu,
Preeksch manis tee tagad ir neeki —
Es Kristum peederu! A. Leepinsch.

Apskats.

Par **Widus Afriku**, kur tagad sahk misionet un isplatit Kristus usskatus, raksta Dr. Karls Kums: „Ja esat dsirdejuschi par kahdu semi, kur naw kapsehtas un kapu kalninu, tad tahda seme ir Widus-Afrika. Paschulaik nahku no tureenes. Eedsihwotaji ir zilweku ehdeji. Wezi laudis teek apehsti. Aisrahdu us Seemel-Nigeriju, wiswairak apdsihwoto Anglu koloniju. Puse tur Paganu, puse Muhamedanu. Kad es tur pirmo reisi aisgahju, tad atradu preekschâ tikai weenu misionari schajâ meschonigâ zilweku barâ." — Kruma seewa, Dr. Gratana Ginesa meita, bij Sudanas misiones waditaja. Wina nupat miruse.

Septitâ Juhdu misiones saeima tika notureta aprila beigâs Amsterdamâ. 27 misiones beedribas bij suhtijuschas sawus aisstahwus. Sapulze domajàs pamanijuse Juhdu tautas pamoschanos. Sawu galweno wehribu saeima peegreesa Juhdu misiones skolàm un Juhdu stahwoklim Kreewijâ. „Ewang. Gaisma."

No **Papuas** misiones nahk eepreezinoscha sina, ka pirmee 20 Pagani nu ir kristiti. Lihds schim bij kristits tikai weens Papuaneets. „Ew. G."

Eiropeeschu un Amerikanu deews. Sekoschs ussihmejums atrodas Kihnas palihga kehnina Lihungtschanga deenasgrahmatâ, gan smalks peesobojums, bet kurâ schehl tomehr sawu dalu pateesibas: „Agrak mehs turejàm Eiropeeschus un Amerikanus par pilnigi bes deewa laudim; tagad sinam, ka tee ari kahdu Deewu pagodina. Kahds tas deews ir, to nowehroju, zelodams pa Eiropu un Ameriku. Eiropeeschu deews ir wispahri loti lihdsigs Amerikanu deewam, proti tahds masinsch, apals un plakans. Parasti winsch taisits no sudraba, waj selta, ar kahda waldineeka, waj seeweetestehla nogihmi. Bet winsch ari sastopams zitads — ir tschetrkantigs papirelis, apdrukats daschadeem skaitleem un sihmèm. Tas Eiropeeschu un Amerikanu deews, ko tee ar leelu nodoschanos un pateesu deewbijibu pagodina gan mahjàs, gan leelos deewnamos, ko tee sauz par bankàm un birschàm — deewu, kas pilnam atklahj sawu peeluhdseju semo gara isglihtibu un prahtu."

Wahzu keisars ir nesen atpakal dahwinajis grafeenei Schimelman, sawas wezmahmulas agrakai galma dahmai, kas tagad nodarbojàs ar sekmigu misioni juhrmalas apdsihwotaju widû, simtu Bihbelu, lai ta tàs isleetotu sawâ darbâ. Grafeene ir bijuse luhgta kà weesis pee keisara us maltiti. Atstahstot par sawu misionesdarbibu un misionesplahneem, keisars asaràm azîs klausijàs par to postu, kureem tika nesta Labâ Wehsts un sneegta palihdsiba. Tai paschâ wakarâ winsch pastelleja simtu Bihbelu, otrâ rihtâ eerakstija katrâ pats ar sawu roku kahdu deewwahrda pantinu un tad winas nodewa isdahwinaschanai. — Laimiga ta Seme, kam deewbijigs waldineeks!

Deewa Walstibas strahdneeku sabeedriba notureja oktobrî Barmenâ sawu schigada saeimu. Apmehram 40 aisstahwi bij eeraduschees saeimâ no daschadeem Wahzijas apgabaleem. Programa bij loti bagata. Sekoschee preekschmeti tika loti wispusigi un bihbeligâ garâ apluhkoti: „Leetojams Deewa darbâ", „Pehzsapultschu labums un sliktums", „Ko Deewa Walstibas strahdneeks war mahzitees no Nehemijas?" „Sewischkas darbibas teesibas un breesmas un winas atteeziba us draudsi." Tas Kungs swehtija loti schis sapulzes un uslureja weenprahtibu. Sabeedribai ir apmehram trihssimtu beedru. Winas statutu otrais nosazijums schahds: „Sabeedribas noluhks ir, us Swehto Rakstu pamata eedsilinatees tizibasdsihwê un atsihschanâ un sawstarpigi pamudinatees darbâ un kalpibâ gruhtos dsihwes un dsihwesusdewuma atgadijumos.

Redaktors un isdewejs P. Lauberts.

noſchu peelikumus no ſchigada auguſta ſahkot, kas ir „Ewangeliuma Dſeeſmu III. krahjuma“ pirmo puſi, apmehram 12 dſeeſmas, un „Labo Wehſti Behrneem“ ſcheem diweem numureem lihdſ, tad pee „Kriſt. Wehſtn.“ gada makſas japeemakſà 15 kapeikas. Kas paſtellè tagad „Kriſtigo Wehſtneſi“ uſ ſcho un nahkoſcho gadu un ſamakſà 2 rubļus, tas dabù beſ makſas klaht „Ew. Dſ.“ I. krahj. (30 dſeeſmas), waj „Muhſu Dſeeſmineeku“ (104 dſeeſmas). — Zelojot pa Ameriku, man bij atgadijeens eegahdatees wairakus jaunus noſchu krahjumus un tiktees ar wairakeem garigu laikrakſtu redaktoreem, kas man peeſuhta bagatus materialus preekſch „Kriſtiga Wehſtneſcha“. — Sewiſchki miſionei „Kriſtigs Wehſtneſis“ uſ preekſchu peegreeſis leelu eewehribu un paſneegs par miſioni wairakas bildes. — Peeſkaitot wehl mana paſcha krahtos materialus un nowehrojumus garajâ zelâ, drihkſtu gan ar labu apſinu ſazit, ka „Kriſtigs Wehſtneſis“ ſawà otrâ gada gahjumâ nekahdà ſinâ nebuhs newehrtigaks ne kà pirmâ gadâ.

„Kriſtigs Wehſtneſis“ 1907. gadâ makſàs ar wiſeem peelikumeem—
12 mehneſcha noſchu peelikumi
12 peelikumi leeleem
24 peelikumi behrneem } „Labà Wehſts“ —
par gadu 1 rubli; beſ noſchu peelikuma (bet ar leelo un behrnu peelikumu) 75 k.; beſ behrnu peel., bet ar notim, iſd. weetâs 80 k.

„Labà Wehſts“ („Kriſt. Wehſt.“ peelikums leeleem un behrneem) makſàs par gadu weena 55 kap., wairakas uſ weenu adreſi 35 kap.

„Labà Wehſts“ (behrneem), kas ari tiks puſchkota bildèm un neſis ſchad un tad behrnu dſeeſmas ar notim, 1907. gadâ makſàs ſwehtdeenasſkolàm (tee 24 numurini) pa dſelſszelu leelakâs pakâs peeſuhtot 12 kap., pa paſtu peeſuhtot 15 kap.

Kas paſtellè „Kriſt. Wehſt.“ 10 ekſ., tas dabù weenpadſmito pa brihw, waj 10% lehtaki.

Pateikdamees par „Kriſtiga Wehſtneſcha“ tſchaklo, pat nezereto iſplatiſchanu tautâ ſchogad un palaudamees uſ muhſu uſtizigo Deewu, kas uſtizeſchanos ſchogad tik bagatigi ſwehtijis, taiſos atkal ſolot jaunâ gadâ un tizu, ka tee, kas kahro garigu baribu un kam ruhp ta Kunga leeta un miſione, ſneegs man it kà lihdſ ſchim, uſ kopigu darbu draudſigu roku, gan „Kriſtigo Wehſtneſi“ paſchi abonedami, gan to eeteikdami ziteem, gan mekledami jaunus abonentus.

Ar kriſtigu ſweizinajumu **P. Lauberts.**

Drukats pee T. G. Anmana Wentspilî.